

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XIV. Peccatum tam properitates, quàm adversitates peccatorum
in materiam damnationis convertit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS XIV.

*Peccatum tam prosperitates, quàm adversitates peccatorum
in materiam damnationis convertit.*

Pincipium & Finis
mirabilis illius telæ,
quam divina Provi-
dencia, ut loquitur
Propheta, in omni-
um Nationum regi-
mine oratur, in alio denique non
comissit, quàm in rebus prosperis,
& adversis, quas pro sapientissima in-
tentione sua, quotidie inter homines
disperit. Et quamvis magnum hoc
opus, instar pretiosi tapetis dum texi-
tur, nihil aliud videatur esse, quàm
fiorum sibi oppositorum commixtio;
nihilominus tibi finito labore in con-
spectu totius Mundi, in extremo illo
die explicabitur, tam pulchrum, &
venerandum comparebit, ut facurum
sit, ut etiam ipsi demones cum sequa-
cibus suis reprobis intra se artificium
admitentur, neque, licet tanto dam-
no suo adeo decorum sit, & amore di-
gnum, ore blasphemio hircere aude-
ant. *Omnis iniquitas oppulabit os su-
um.* Peccatum igitur hic quoque de-
monstrat, quid sit in se, hoc est, per-
turbatio Universi: pulchrum enim il-
lum ordinem invertit, Divinisque de-
cretis sese opponens, pro temeritate
sua totam supernaturalis hujus regimi-
nis symmetriam confundit, *Qua per-
fusi, destruxerunt.* Quare ex hac
quoque nota pro confusionis monstro

agnoscemus, visum, totum divina Pro-
videntiæ esse contrarium; dum à fine
suo prosperitates, & Adversitates tem-
porales pariter, ad salutem nostram à
Deo ordinatas, avertit.

II. Incipiamus à Prosperitate. So-
lennissimum, quod unquam Diaboli
lingua effudit, mendacium fuit illud,
quando Salvatore nostrum in detero
tentans, ante oculos ipsius omnium
in Mundo regnorum ideam, magnitu-
dinem & gloriam proposuit, adjun-
xitque se illorum Dominum esse, &
pro voluntate sua, cui vellet, ea posse
distribuere; quare omnia se illi da-
turum, si procidens tanquam supre-
mum se adoraret. *Tibi dabo potestatem Luc. 4.
hanc universam, & gloriam illorum, 6.
quæ cui volo, do illa.* Et quamvis
grande hoc mendacium coram divinâ
veritate minus apparentiæ veritatis &
credibilitatis haberet, quàm Co-
meta in conspectu solis, non ideo ta-
men mendax ille despondit animum,
sed subsequentibus sæculis per Mini-
stros suos denuo tentavit aleam. Sic
Sancti Epiphaniij testimonio nobis
constat, quosdam Hæreticos suis tem-
poribus docuisse: divicias non aliunde
quàm à Diabolo provenire. Ipsi
quoque Manichæi simili erroris spiri-
tu fascinati, Dominium Dei absolu-
tissimi dividentes, medietatem Dæ-
moni

moni assignabant, docentes, Deum rerum invisibilem esse Principem, Dæmonem visibilibus præesse. Hujus ergo esse, velut talis, pro arbitrio suo bona hujus mundi sensibilia distribuere. Intolerabile mendacium, tam ratione, quàm fide exploratum, & convictum. Ratione scilicet, quia Deus omnium bonorum est origo; quare nullum bonum inveniri potest, quoddammodo ab ipso non proficitur, & ipse non sit. Fide verò mendacium hoc destruitur, quia plulquam in millenis locis Scriptura Sacra asserit, Deum omnium totius mundi bonorum esse Dominum, eaque modò promittere, modò concedere, nunc auferre, prout illi placet. *Cuncta, que in caelo sunt, & in terra, tua sunt, &c. Tu dominaris omnium.* Non igitur prosperitates temporales Dæmon elargitur, qui in Regno suo non habet nisi ignem: multò minùs casu distribuuntur, qui non aliud habet esse, quàm in stultorum opinione. Verissimus omnium Dominus & dispensator est Deus, quia illas dividens sapientissimo, quod in omnibus propriis operibus suis adhibet, utitur consilio, id est, ad gloriam suam & utilitatem nostram. Et hoc est, quod ad bene intelligendum, quàm grande sit illud malum, quod peccato infertur, primum attendendum est, dum se utrique directe opponit.

III. Primò igitur Deus pro gloria sua bona temporalia distribuit (sive illa sint divitiæ, sive honores, sive sanitas, sive vita, sive aliud quodcumque bonum) ut ita absolutum,

quod ipsi in omnia supradicta bona debetur dominium, ostendat, ita pro omnibus Sancta Samuelis Prophecia Mater confessa est, in solenni sua gratiarum actione. *Dominus pauperem facit, & dicit, humiliat, & sublevat: Sed ob quam causam? Audite illam: Dominus enim suus cardines terra. DEVS unum divitem facit, alterum pauperem; hunc gradem, illum miserum; ut sciamus ipsum, ab uno ad alterum Mandi terminum esse Dominum. Dominus enim suus cardines terra.* Et ecce responsum! quoties immeritò querimus causam; quam petere non debemus, inquitis; quare Deus vos pauperes, alios divites nasci voluerit? Cur vobis sanitatem denegat, alijs verò robustam concedat? Hoc ideo fecit, quia Dominus est, & quia sic illi facere placuit. Pergite modò in istas querelas vestras, si audetis; quàm magis domini deberetis esse rerum vestrarum, easque donare, quibus vultis, quàm Deus sit, ut sua alius pro arbitrio largiatur.

IV. Verùm Deus Pater tam vehementer suas amat creaturas, ut semper gloriam suam illarumque utilitatem conjungat. Ideoque præter finem, in bonorum sensibilibus distributione Dominum se ostendendi, eodem quoque tempore nos adjuvare intendit, ut bonos nos faciat. Duplex stipendiorum genus militibus persolvi solebat, unum durante bello, alterum post victoriam. Ita dicitur, *Durante bello stipendium illis datur, ut honestè vivere, & veltiri possint.*

Baral.
29. 11.

P SEG
MOMO CA

Post victoriam amplior conferebatur merces, qualis erat illa, quâ Romani præteritum olim milites præmiare solebant, devictorum facultates illis distribuendo. Idem agere nobilium soles liberalis Deus, qui donando non recipiendo datur. *Dives in misericordia.* Præter hanc superabundantiam & plenissimam mercedem in celo nobis reservatam, quâ victores donabimur, alia in hoc Mundo datur, dum fidelibus suis, quasi militibus uni magis, alteri minus copiosum, prout utilitas nostra requirit, stipendium distribuit, ita ut ex unâ parte vires bellandi suppedientur, ex altera victoriæ impedimenta removeantur.

V. Neque tantum particulari aliquis, sed potius bono communi moretur Deus ad hunc aut istum locupletandum. Ideo multis largitur divitias, ut miseriam pauperum sublevent. Fontes, quos natura in montium produxit cacuminibus, non ideo locantur, ut soli montes illis fruantur; sed ut postquam satis humectati sunt, reliquis in vallium utilitatem undas derivent. Si conmino res se habet cum facultatibus; à Deo liberali manu in domo quadam congregatis; has enim non ideo dedit hinc familie, ut in ea stagnent & putrescant, sed ut in commodum eorum, qui in humiliori statu vivunt, decendant. *Dives & pauper obviamus.* Dives & pauper in Mundi gubernatione sibi obviant; diviti eorum mandatum est, ut abundantia

suâ indigentis necessitati subveniat, quemadmodum filius primogenitus in mandatis habet, ut fratrum suorum minorum curam gerat; pauperi verò preceptum est, gratum se erga divitem exhibere, & ut salvetur, preces pro eo ad Deum fundere. Ita inquit Sanctus Augustinus: *Pauperis est orare, & divitis erogare.* Et propter hanc causam Deus voluit in mundo paupertatem esse & divitias. *Virusque operator est Dominus.* ut pulcherrimus ordo inde resuleret. Robertus Rex Franciæ quotidie mille alebat Pauperes, cumque esset in itinere, equis & curribus post illum vehabantur, ne unquam illi decederent. An non verè pius erat hic Rex? utique, erat enim primogenitus, qui majoratu, ut appellant, suo, ad mentem Patris cælestis, à quo illum acceperat, usus est? ideoque mirum non est, in ejusdem familiâ Franciæ coronam eleemosynis stabilitam, ipsi verò æternam in cælis collatam esse.

VI. In summa, id quod Deus nobis benefaciendo præterdit, est, ut bene operando nos gratos exhibeamus; ita ut qui in recipiendis beneficiis primi sunt, sint humiliter primi in obsequiis deferendis. Hanc ob causam rotas currum vestrorum inungitis, ut facilius moveantur. Ita quoque facit Deus. *Dedit illis regiones gentium & labores populorum possederunt,* inquit Psalmista, *ut custodiant justificationes ejus, & legem ejus requirant.* Si rota illa non inungeretur, per viam strideret: eodem modo, si homo ille non lenius tractaretur à

Serm. 25. de Verb. Dom.

Ribaden de Princ. Christ. l. 2. c. 20.

Pf. 104. 44.

Y 3 Deo

NERI
ISTIANUS

S. Tho.
2. 2. q.
126. a.
1. ad 3.

Deo, recalitratus praevidetur, in furorem agendus, omniaque lamentis & lacrymis impleturus; quare ad omnes hujusmodi perturbationes evitandas, ei bona impertitur. Quod si iis abutatur, minimè sequitur, Deum non semper ea animo illum juvandi concessisse.

VII. Hæ sunt altissimæ providentiæ intentiones, quas habet Deus, dum temporalia nobis confert beneficia. Considerate quælo, quàm sint illæ amabiles & justæ! (ed tantò horribilius est peccatum, quòd has intentiones perturbat, & à sine suo avertit; dum id contra Deum vult pugnare, quòd pro majore illius gloriâ servire deberet, ut quæ quod nobis prodesse deberet, nos ipsos impugnet. Atq; ita imprimis, qui libero, quòd supra Mundum universû ipsi competit, Domino Dei se opponit, facit, ut negatæ præminentiæ, favores & fortunæ bona in contemptum ipsius usurpentur. Adam & Eva, licet vix Dei manu plasmati, & ab illo vitæ spiritu, quem Creator in faciem illorum inspiraverat, adhuc, ut ita dicam, calidi, cum viderent se in medio Paradisi terrestri positos, cum solliciti esse debuissent, quomodo gratos se Benefactori suo exhiberent, tantum cogitabant, quomodo bonum sibi prohibitum, bonum illud vilissimum, assequerentur, hoc est, ut pomo interdicto velcerentur. At ô quàm multi improbi filij, pessimi illius instinctûs hæredes, quotidie primis parentibus nostris succedunt! Nascitur hic in domo rebus omnibus abundante,

ut ita loquar, in deliciis; omnes sibi condicione pares facultatibus superat; at tamen his omnibus non acquiescit; inhiat miseræ viduæ illius agello, quia illi aridet; illi colliculo, isti prato, hinc infelicis pupilli vineæ, quia propius tax adparat; ideoque auxilij specie matri, viduæ, aut filio pupillo aliquantum pecunie mutuum dat; sed intra breve tempus à summa mutuo præstita, illius censibus tota parva hæc substantia devoratur, alterique accrescit. Alii quidam patertantitas numerosam domi alie prolem; & ex omnibus optissimum & magis discolum vult initiari Sacris; licet ne quidem inter milites adlegi mereatur. Sed hoc parum est. Postquam hic ipse filius scandalosâ vitâ suâ vestes, & Sacerdotalem dignitatem contempti exponit, nihilominus vult illum Animarum suscipere curam; tantumque commendationibus, muneribus, et prisque favoribus efficit, ut quasi vinâ vacantem Ecclesiam intrudat. Quis jam ergo, creduntne tales Patres facultates & filios à Deo sibi datos, aut non credunt? si non credunt, erademus nomina illorum à baptizatorum codice; non enim digni sunt, qui vel inter Turcas locum habeant, ut ipse qui Deum omnis prosperitatis suæ authorem cognoscunt; si credant, quæ restabilior est ingratitude, quàm eas quæ Deus ipsis largè concessit, vel Dei ingratiis impendere?

VIII. Nihilominus hæc est communis plurimorum Christianorum &

politica consuetudo, novos velle acquirere proventus, acquisitionesque nova benefactoris sui offensam stabilire. Incredibile videtur, fieri potuisse, quod tamen Sacra Biblia in Jeroboamo contigisse affirmant; cui cum Deus per manus Prophetæ Ahie decem Israelitici populi tribus tradidisset, vix captâ possessione, duobus idolis publicæ adorationi expositis sibi Regnum firmare statuit, ut Populum ab Hierosolyma adeunda averteret; quo tam frequenter commente non posse existimabat, uti lex præcipiebatur, quin pristinam ad antiquum Regem Roboamum inclinationem reciperet. Incredibilis inquam videtur tanta in illo impudentia, postquam Deus ei promiserat, se regnanti perpetuo opem laturum, si fidelis maneret, quemadmodum jam impetratum adeptus expertus fuerat. At nihilominus, quod nobis videtur incredibile, id quotidie oculis nostris à tot Patribus familias incautis, à tot filiis Notariis, & à tot fraudulentis Mercatoribus heri videmus, qui Dei legem transgrediendo sua conservare, & augere volunt, nec non ejus loco maledictum lucrum, quasi idolum suum adorare. *Incrassatus, im-*

illos castigat; si licem illis intendi permittat; si consilia evertat; si grandine agros illorum devastet; si ecce, quàm diabolicè statim audiuntur maledictiones, & blasphemias, potiùs oculos in exiguum illud, quod illis ablatum est, quàm in plurimum illud, quod relictum est, convertentium, aut illius solùm temporis recordantium; quo eodem bono gaviti sunt, quo jam non amplius fruuntur. Audite, quàm longè aliter Viri sancti loquantur. Sanctus Ambrosius fratre suo tam dilecto morte sibi erepto, recordatione temporis, quo simul vixerant, se consolabatur. *Letandum mihi magis est, quòd fratrem talem i abuerim, quam doendum, quòd miserim. Illud enim munus, hoc debuium est.* An non obsequium tibi præstat amicus ille, qui per diem integrum equum tibi concedit, licet vespere eundem à te repetat? Et cur, si hominis erga vos merita cognoscitis, Dei quoque vobis collata beneficia grato animo non recolitis; quando postquam pluribus annis uxorem, maritum, filios, facultates reliquit, tandem morte, aut infirmitate, aut paupertate immisâ nomine suo, quod suum est, repetit? *Quis deposuit pignus, recepit. Ibid.* Iutores illos a quo animo tolerare potest, qui postquam tot continuis vicerunt lusibus, ob primum, quem perdunt, irascuntur, chartas dilacerant, mensamque evertunt? Omnino similes sunt his omnes illi, qui bonorum à Deo perceptorum obliti, illorumque, quibus adhuc fruuntur, ob exiguum illud, quo privati sunt, *Sacri-*

Or. in obitu Satyr.

NERI
istianus

Sacrilegis di&is divinum Numen invadunt, illudque pejus, & durius habent, quàm servos suos. Servo quippe abeunti pro tempore illo, quo domi operam suam collocavit, merces potrigitur; ac omnium beneficiorum à DEO perceptorum usque ad hanc diem nulla habetur ratio, si non eadem pergat impertiri. Er ecce quomodo primam Dei intentionem pervertat peccatum, qui ideo prospera concedit hominibus, ut gloriam ab illis recipiat, eosque eodem tempore in se bonos efficiat.

X. Quoad alteram Dei intentionem, ut ditatos à se, erga alios etiam efficiat beneficos, hæc ipsa quoque quotidie adhuc peius à peccato depravatur. *Qua perfecisti, destruxerunt.* Quomodo enim tales illos esse vultis, qui quò plùs habent, eò adhuc plùs habere desiderant, nec modum ponunt insatiabili lux cupiditati habendi & congregandi? *Non est finis acquisitionis eorum.* Res videtur mirabilis, mollia nobilissima saxa lapidescere, saxa quæ ferro resistunt, adeò difficile est, illa in frustra comminuere. Causam hujus desideratis; ecce! Nimitis calor in renibus prædominans, adeò illa accendit, ut quasi naturam illorum mutaverit. Vos nonnunquam obstupescitis, videntes aliquos in præstando alijs obsequio tam duros esse, ita ut ne quidem oblato pignore slectantur, tam duros esse in erogandà indigentibus elemosyna, ut eos quasi hostes suos intueantur. Et unde, quæritis, tam dura hic accepit

viscera, ut potius lapidea, quàm carnea videantur? Pater ipsius Vir erat charitate plenissimus, & quod habebat, suum non credebat, tam copiosus erat ad opem indigentibus ferendam. Imò Hic Nobilis olim natus erat talis, ab aliquo tempore ita mutatus est. Nolite hoc mirari. Peccatum, ab illo tempore, de quo vos loquimini, illum occupans, tam mollium amoris erga pecuniam calorem accendit, ut non tantum viscera, sed etiam cor ipsum in lapidem obduret. Hinc ex acquisitis nihil depromit, aut si quid elargiatur, id quod à Deo accepit, in contemptum illius expendit.

XI. Adverto, duobus modis Deum de impiis à se locupletatis conqueant. Primò videm, quòd ex auro idolum sibi colunt; Secundo quòd ex auro dona idolo obrulerint; duobus quippe modis abutuntur illi amplioribus facultatibus suis, quas præceteris largiore manu illis Deus donavit; aut enim immoderato affectu pecuniam suam, quasi ultimum eorum esset finis, adamant, (quòd est illam gravissimo cum peccato tanquam idolum colere) aut eam pro fovendo peccato impendant, quòd idem est, ac si Idolo sacrificarent; quippe pecunià falsos sibi comparant hostes; pecunià miseris opprimunt, pecunià infamia alunt commercia, verò pecunià proportionata omnibus vitiis suis comparant paucua, pauperes verò semper vacuos dimittunt. Esto, etiam parum aliquid in elemosynam erogent, illud tamen videtur

Bar. 3.
17.

ur ex ipsis venis eruere, tam parce
 & illibenter manum aperiens. Qua-
 re observare licet, pauperes ad elec-
 molynas largiendas faciliores esse,
 quam divites. *Homo inuigens misere-*
riis est. Non solum quia miseris
 aliorum magis compatiuntur, quasi
 qui in se amplius eas experiuntur, sed
 etiam quia minore affectu feruntur in
 illa, quae pauperibus erogant. Et
 quod hoc sit veritati contentaneum,
 statim audite admirandum.

XII. Certus quidam lapicida, cui
 nomen erat Eulogius, tam benignus
 erat erga pauperes, ut labore manuum
 suarum miserè vivens, quidquid sibi
 reliquum habebat, pauperibus ero-
 garet. Tanta viri charitas adeò pla-
 centi Sancto cuidam Eremitae, Da-
 nieli dicto, ut instantissimè Deum
 rogavit, pauperem hunc opificem
 completeret: existimans eum, quod in
 fortuna infra mediocrem tenui tam ef-
 fet liberalis, ubi ad pinguiorem for-
 tem evectus fuisset, liberalissimum fu-
 turum. Minime verò, (inquit Angelus
 Domini Danieli apparens) non est illi
 bonum, ut dives fiat. Verùm hæc
 monitio non potuit Daniele à desi-
 derio suo avettere; quare impruden-
 ti Zelo actus, coram Tribunali divino
 pro Eulogio ponsionem fecit, pro-
 mittens eum tam pro se, quam pro
 aliis divitiis bene impenurum.
 Quamobrem Deus fecit, ut Eulogius,
 dum excavat lapidem, magnam in-
 coacti vim inveniret; cujus cum jam
 esset Dominus, prima illius cura fuit,
 pauperum jam pene obliti, quomodo
 inter Iustini Senioris Imperatoris au-

licos locum teneret; quod, dum ani-
 mum illius muneribus corrupit, adeò
 dextrè assecutus est, ut magno exer-
 citui generalis Archistrategus pro re-
 muneracione præficeretur. In quo di-
 gnitatis gradu, cum tantum morum
 licentiã, quantum officii præminentia
 superaret milites, incepit depradari
 Tempia, spoliare Monasteria; vitam-
 que omnibus sceleribus plenam duce-
 re. Et ecce nocte quadam, dum Da-
 niel orationi vacabat, miser Eulogius
 ad Tribunal Divinum trahitur cum
 immento grandium criminum suo-
 rum indice, propter quæ tanquam fi-
 deiusfor etiam ille ipse Daniel accer-
 situr; qui stupore plenus inconsidera-
 tum Zelum suum deplorans & detes-
 tans denuo Deum rogat, Eulogium
 ad antiquam paupertatem suam redu-
 cere dignetur, seque tam periculosã
 utrique sponcione absolvat. Tantam
 habuit hæc oratio efficaciam, ut
 quamprimum effectum sortita sit.
 Eulogius siquidem facta cum Hippa-
 tio & Pompejo conjuratione contra
 Justinianum Iustini successorem cum
 complicibus detectus fuit. Quare
 omnibus privatus facultatibus non si-
 ne magna difficultate fugã se eripiens,
 ad antiquum lapicidæ opificium rever-
 sus, totus vultu mutatus & incognitus
 labore manuum, ut ante vitam suam
 sustentavit, Deumque, cujus oblitus
 fuerat, de novo veneratus, iterum
 eleemosynis erogandis se impendit,
 quas in rapinas commutaverat. Per-
 pendite quæso hoc in casu variis docu-
 mentis plenissimo, an non præ om-
 nibus verissimum sit, quod dixi, hoc
 est

NERI
 istianus

R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. II.

est pauperes multò libentiùs, quàm ipsos divites elemosynas largiri, quorum viscera ab avaricia, invidia & libidine penitus indurantur, statimque in conferendis ipsi à Deo beneficijs ordo pervertitur. Quamobrem maxima bona à Deo recepta illi ipsi in maximum malum convertunt; Unde fieri solet, ut aut prosperitate excidant, aut quod pejus est, ut prosperis abusi, se ipsos Animasque suas perdant; quemadmodum loquitur sapiens.

Prov. 1. Prosperitas stultorum perdet illos. Sicut
32. matres, quæ proles suas nutricibus alendas committunt, se ipsas nonnunquam nimia illâ lactis copiâ inficiunt; quod utilissimè in propriorum filiorum sustentationem derivare poterant.

II.

XIII. At non minora damna infert peccatum, dum tam tribulationes, quàm prosperitates à sine suo avertit. Inprimis verò, cum de tribulationibus mihi dicendum sit, necesse est, ut à sensuum judicio ad rationis; nec solius rationis, sed ad rationis fide fundatæ & roboratæ tribunal provocem; supponite igitur, duas in homine esse mali qualitates; unum vocatur malum culpæ, alterum malum pœnæ.

S. Tho.
1. p. 9. Quod attinet ad primum culpæ malum, non aliunde quàm à perversa
28. a. 5. voluntate nostra trahere potest originem; sed malum pœnæ totum à Deo

Ans.
3. 6. provenit, quemadmodum ille ipse per Prophetam declarat: *Si erit malum in civitate, quod Dominus non fecerit;* ideo Jobus (quemadmodum

In Ps.
31. valde bene expendit sanctus Augusti-

nus,) in tribulationibus suis non dixit; Dominus dedit, Diabolus abstulit, sit nomen Domini benedictum; instans nos, in omnibus adversariis nostris (licet non tantum ab hominibus, persecutoribus nostris, sed etiam à Diaboli rabie immixtis) semper Dei voluntatem eas precipiente recognoscendam esse, à quæ tamquam malum pœnæ attribuendis, & non adversariis nostris, qui non aliquid in illis sibi proprium vendicant, quàm malum culpæ. Et quia hoc magis momenti punctum est, adhuc vult obviâ quadam similitudine exponere.

XIV. Fingite vobiscum hominem juratum, & intensissimum Licentem hostem; fingite quoque ob crimen commissum hunc jubente iudice in carcerem conjici, quæstionibusque subijci. In hoc casu Licentes hostis ipsius ligatum in custodiam compingunt; ab ipsis pluribus vinculis compedibus in carcere ergastulo, extractusque equuleo appenditur: Omnia autem hæc ex vindicta & nequitia sua faciunt. Nihilominus neque corporitatis, neque tormenta à male paritorum voluntate dici possunt provenire; sed solum à rectâ Judicis voluntate justitiam amante procedunt. Ita & nobiscum resse habet. Hæc adversarius noster injustè nos accusat inquam intendit litem, aliquem cognatorum nostrorum trucidat. Illud odium, quo omnes hi eventus efficiuntur, est hominis hujus perversi, qui nobis malè vult; sed omnes illi eventus à Deo sunt, qui instat Judicis

Adversitatis nostris tanquam ministris ad acquiritam justitiam inam exhibendam vitant.

XV. Stabilita haec summi momenti veritate pro solatio in quibusvis adversitatibus nostris capiendo; dico, Deum assurgendo nos non aliud intendere, quam quod aurifaber, cum aurum mittit in ignem; vult nimirum illud excoquere, à terzæ scabibus discolorare, splendorémque augere. Ita Deus, inquit Sanctus Thomas, adversitatibus aur à vitis purgare animam, aut vitibus illustrare intendit. Primum intendit eam à vitis mundare. An enim ignoratis, quid sint afflictiones istae, quas saepenumero tantopere exaggeratis; ut sunt magnum aë alienum, paupertas, persecutiones, lites, infirmitas valetudo, aliæque similia? Sunt quoddam speculum, in quo vult Deus, ut peccati absurditatem contemplantur, quo quasi Basiliscus se ipsam intendo in vobis perimatur. Nec hoc contentus insuper vult Deus, ut hac occasione ad vosmetipsos redeuntis dicatis: hæc meriti lumen; *Nos quidem iuste; nam digna fallis recipimus.* Hanc quam à vita mea modò refero ignominiam, meritis sum, tum quia curam illius, sicut debebam, non habui; cum quia adhuc adolefens aliam filiarum honori non pepercit. Fieri itaque solet, ut tale speculum non solum iniquitatis nostræ oblecta proponendi, sed etiam ad intendendam illam oculos aperiendi vim habeat, quare Sanctus Gregorius dicebat: *Oculos, quos culpa claudis, prosperitas aperit.*

XVI. Equum quidem est, ut à creaturis tractetur homo, quemadmodum ipse tractavit Deum; ut ingratum animum nostrum cognoscamus, & tandem aliquando ad saniorē mentem redeamus. An non etiam vos ipsi, ubi quendam filiorum vestrorum videtis prodigum, strictius illum habetis, ut damno suo parsimoniam adducat; nec toleratis, ut quisquam domesticorum pecuniam ei subministrat, ne anam habeat illam dilapidandi. Ita nobiscum summam cum providentiâ & misericordiâ facit Deus, dum non solum tribulationibus præterita puni peccata, sed etiam quæ adhuc committi possent, avertit. Omnis cordium nostrorum impuritas ab immoderato erga bona præsentia amore enascitur. Necessè est igitur hæc nobis auferri bona, ut purificemur, cum concupiscentiæ flamma non aptius, quam lignorum, quibus alitur, subtractione extingui possit. Advertens Pavo sociam suam ob nimium prolium amorem vix aliud unquam facturam, quam ovis incubituram, & ad maciem, imò ad mortem usque defecturam, ut illa excludat; quid facit? omnia confringit. Quot Patres & Matres propriarum negligunt curam Animarum, ut filius non solum de necessariis sed de superfluis provideant; non tantum, ut in presentibus succurrant indigentis, sed etiam in possibilibus, quas fortè nunquam patientur. Non toties Sacrosancto Missæ officio assistunt, quoties possent assistere; non toties frequentant Sacramenta, neque mane, neque ve-

NERI
istianus

speri ob negotiorum multitudinem & familiarum alendam difficultatem ad DEUM preces fundunt. Disperdam igitur, inquit Deus, hæc ova, quæ tanto cum generantium detrimento, & exiguo filiorum filiarumque comodo fovetur; mortisque præcipit, ut charissimos in medio ætatis flore abripiat. Sic illi aufert uxori maritum, ut amorem, qui totus in miselli hominis sinu repositus est, in Deum convertat. Dum igitur in hac illave domo audiuntur lamenta, Deus surdas præbet aures, non quod non audiat, aut non compatiatur, sed quia recto & divino amore nos amando non lacrymas nostras, sed utilitatem nostram respicit.

XVII. Medici tradunt, infanti ploranti non quamprimum sistendas esse lacrymas, quia lacrymæ sanitati profunt, quibus à nimio humore per oculorum canales caput purificatur. An igitur vos vultis, ut ad primam in tribulationibus vestris lacrymam ab oculis vestris decidentem, idem quamprimum audiatis à Deo, quod afflictæ illi ob mortem Unigeniti Martiri vidæ Christus dixit: *Noli flere.* Dicitur est id suo tempore; si patientes fueritis, propriis manibus exterget oculorum vestrorum lacrymas, ubi cælo vos transcribet. Sed cælo nondum manci estis. Plorate igitur nunc; hæc enim lacrymæ profunt animæ vestræ sanitati, quæ ab immo-deratis afflictibus tribulatione purgatur. Væ autem vobis, si Deus vos non sinat plangere! Væ vobis, si vobis omnia è voto succedant! pessimum hoc est pro anima signum, nisi quam domi lux afflictionem sentiat. *Væ vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram.* Væ! Væ! Quod si in prato ligatum conspiciatis equum, statim dicere soletis: Hic equus non caret Domino; si verò dies noctisque hunc equum absque freno vagari videatis, merito dicetis: hic equus est primò occupantis, aut certe quamprimum lupo in prædam cadet. Quid cogitatis? Vincula quæ nos stringunt, nec in omni sensu inanis prato prohibito nostro discurrere permittat, optima sunt indicia. Indicia sunt, nos esse Dei, illumque quasi Dominum nostri curam gerere, custoditæ; ubi è contrario pro libidine nostrâ vagamur, signum est, nos à Deo desertos, lupoque infernali in cibum relictos esse. Paupertas vobis utilis est, ut damnationem evitemus, in quam sanctitatem abundantiam præcipitatemur. Ignominia prodest, ut in domum superbiæ nostræ frenum imponatur, infirmitas inconsideratis nostris afflictibus vires adimit; omnis denique adversitas prodest, ut cognoscamus à Deo nos amari. Et ecce quam verum sit igne tribulationis nos purgari, ideoque ut talem timendum non esse. *Quid visus ignem,* inquit Sanctus Augustinus, *qui tibi sordes tollit?*

Luc. 7.
13.

XVIII. Quod si aurum nostrum tali seoria pernixtum non fuerit, hoc casu tribulatio non quidem ad purgandam ab illo terram, sed ad novum fulgorem addendum prodest. *Patientia opus perfectum habet,* inquit Sanctus Jacobus Apostolus. Patientia

aliam perfectioni Christianæ manum addit, quæ terrestrium facium abjectâ immunditie, in adversitate novam perfectæ virtutis splendorem acquirit. Ratio est, quia uno eodemque tempore afflictio duo nobis confert beneficia; dum nos à nobis ipsi avellit, Deoque conjungit, & nos à nobis ipsis avertit, & proprium amorem consumit, quemadmodum febribus dolore pellit, & consumit. *Infirmus gravis, sobriam facit animam.* Aliis nos ipsos amantes, quamdiu in presentis vitæ sub apparentis felicitatis umbra requiescere possemus, nunquam ad patriam nostram cælestem transire cogitarem, fixi que ex hac Jordanis parte aecommodis sedibus, cum stolis terrens illis Israelis tribubus, terræ promissæ possessioni renunciarem. Certum est, si quis quorundam Christianorum corda penetrare posset, clarissimè cognosceret, quod si per omnem æternitatem presentibus tui possent commoditatibus, licet nonnunquam lordidis & sordidus, quæque millenis malis scaterent, nihilominus æternæ in cælis felicitati renunciarent, & in hac miseriarum valle manere mallent. Necesse est igitur, ut suo tempore tribulationibus nos concutiat, & à lacte illo, mundi manillis magis dulcibus, quam salutaribus amaritudinem aspergendo avellat. *Infirmus gravis sobriam facit animam.*

XIX. Hac ipsa tribulatione Deo conjungimur, qui ordinatè nunquam ætèrius nos suo pectori astrinxit, quam quando rigidius nos per-

cutit; An non videris, quid faber agat, dum candens tractat ferrum? unâ manu illud tenet, alterâ percutit. Et hoc ipsum Zelosus Dei famulus Joannes de Avila inter dolores suos petebat à Deo; Domine Deus, inquebat, unâ manu me teneo, alterâ percutito. Hanc petitionem didicit à Sancto Davide, qui pulcherrimis illis verbis Deum alloquitur; *Firmetur manu tua, & exalterur dextera tua; firmetur manus tua, dicere volebat, firmum me teneas sinistra, & exalterur dextera tua, significare volebat, elevas dexteram tuam, quantum tibi placuerit, eaque me percutias. Tunc Anima majori cum fiducia & fervore preces ad Deum fundit, quo majori premitur necessitate. Illi ipsi, qui mari tranquillo Dei amplius non sunt memores, quamprimum venti insurgunt & tempestates, ad illum recurunt, concipiunt vota, plurimæque promittunt, humiliter agnoscentes, se viribus suis nihil præstare posse. *Domine salva nos, perimus.* Quare ex hoc etiam capite bonum aliquod, non malum vocari debet, quia non solum à Deo provenit, sed pariter ad Deum reducit. Profectò hæc ipsa tribulatio tam potens ad Deum revertendi est medium, ut Isaias Propheta unicuique medium ipsam dicere non dubitaret. *Tantummodo sola vexatio insellectum dabit audisui.* Non ideo, quod Deus alia non habeat media, sed quia hoc in praxi per se ipsum est validius, mirabilèque etiam aliis addit efficaciam. Quanto jam tempore eor Puellæ istius alloquitur, ut à*

peri-

Pf. 138. 14.

Matt. 8. 25.

Is. 28. 19.

NERI
istianus.

periculoso consortio eā avertat, ut ab immodesto vestitu, aspectibus, colloquiis, risibus ablineat; nihilominus Miterā Deum monentem non audit; Quid ergo cum hac lurdā facit? in lectum illam conicit, & cum sanitate illam vivacitatem, illumque vigorem aufert, quo non minus in propriam suam, quā aliorum ruinam utebatur. Unde in afflictione suā fateri cogitur superba, se prosperitatis tempore non aliter vixisse, quā quasi ne quidem Deum noiceret. Accipiter jam satur, quāvis sublimis in aere Dominum se situlā revocantem audiat, simulat se non audire, pergitque in aëriis illis vagari campis; ubi fame premitur, ad primum Domini signum descendit, oculos sibi tegi, pedesque vinciri sinit. Audite me igitur (si quis est inter vos, qui divinis resistit inspirationibus) audite me inquam. Unum ex duobus vobiscum fieri permittet Deus; aut vos opportune tribulationis igne & lethargo excitabit, aut etiam rigidius vos puniendo, à quacunque tribulatione vos eximet. *Secundum multitudinem ire sue non queret.* Quemadmodum Medicus non prius infirmum cessat invisere, quā ubi de reddendā illi sanitate desperat, sequē oleum & operam perdere advertit.

XX. Sed ad propositum nostrum redeamus. Negari non potest, charitatem esse aurum, Tribulationem esse fornacem, in qua illud excoquatur, & purificetur. Sed quid de Christianis illis dicemus, qui tribulatione peiores fiunt? jure merito dicere,

possumus, illos esse impij Regis Achibi fratres, qui tanquam venenatus fofolub lapidum acervo toxicum suum augent. *Tempore angustia sua acerbo contemptum in Dominum.* Ad ignem illo, quo putificari deberent, alius magis lardescunt, & eo quo magis Deo unendi torent, magis avelluntur. Quid animabus igitur adeo rebellibus faciet Deus? à se tanquam ineptas intentioni suæ, quæ Cælo eas destinaverat, projiciet. *Argentum reprobum vocate eos, quia Demon prosteret illos.* Contremiscamus, Charissimi, ad horrendas hæc minas. Vix illi, qui tribulationibus à Deo missis ad meliorem vitæ tragem non redit. Vix multo magis illi, qui peior fit, & pro gratiarum actione contra Deum, murmurat, linguamque non inaudes, sed in blasphemias exolvit. Ego mihi persuadeo, non posse in meliorenti statu inveniri Animam, quā quæ à Deo adversitatibus correpta, dum peccatis suis irasci deberet, contra judicem se correntem inturgit. Talem Animam jam semperditam arbitror. *Argentum reprobum vocat eos.* Ego mihi imaginor, tam jam in Orci stare atrio, forasque illius pulsare, ut in eorum admittatur consolentiam, qui à Deo flagellati, ut inquit Sanctus Joannes, non ad penitentiam, sed ad blasphemias se vertunt. *Blasphemaverunt Deum cum peccatis delictis, & non egerunt penitentiam in operibus suis.*

XXI. Quare in adversitatibus nostris, Charissimi, iniquitates nostras agnoscamus, recordemurque nos peccando

causo debita contraxisse; & si contra-
ximus, cur lamentamur igitur, si illo-
rum solutionem a nobis exigat Deus?
Mat. 13. *Iram Domini protabo, quoniam peccavi*
ei. Si voluntati nostrae contra Dei vo-
luntatem satisfecimus, an non æquum
est, ut contra voluntatem nostram lux
satisficiat Deus? ita profectò res se ha-
bet. Quare tam in die prosperitatis,
quàm in nocte tribulationis benedi-
cimus Deum, quia utraque in utilita-
tem nostram ab eodem Domino pro-
ducta est. *Tunc ista dicit, & ista est vox.*
Humiliter rogemus Deum, aut ut ab
illi. ditione nos liberet, aut patientiam
nobis tribuat; quæ ut plurimum ma-
gis nobis prodest, quàm vi ab e-
dem liberatemur. Surfum deorsum-
que invertatur Mundus, inquitabat.
Tertullianus, perdatur sanitas, ruat
fœminis æstimatio, fiat bonorum ja-
ctura, tota pereat familia, modò pa-
tientiam retineam. *Totum seculum pe-*
nit. d. modo patientiam lucrificiam.

XXII. Interim considerate oblecto,
quàm validum peccata detestandi mo-
tivum nobis hodie proponatur. Per-
pendite, quomodo cunctis divina
providentiæ decretis se opponat ho-
mo impatiens, seu prosperis illum, seu
adversis protequatur. Eò protervix
dicuntur peccatores, ut Deus eos sal-
vandi medium non inveniat. Benefi-
cis insensiores, pœnis procaciores
redduntur; quicunque sive secundus,
sive adversus in mari ipsorum aspexit
ventus, neutro unatur, ut ad litus ap-
pellant, sed magis recedunt. Nemo
quidem, verissimum est, repente fit
pellimus, sed tandem continuâ malè

ageadi libidine habitus contrahitur.
Quamobrem, Charissimi, qui titubare
cepit, quamprimum pedem retrahat,
antequam faucium tenus sordibus
mergatur; quod si vires illi defint, cla-
met ad Dominum, mandique coope-
rando extendat, & elata voce dicat:
Salvum me fac Deus, quoniam in sinu
sum in limo profundè. Aliàs enim im-
munditia illius fiet intolerabilis & ex-
ecranda, ita ut non solum divina pa-
tientia, sed etiam omnipotentia eam
detestetur. *Immunditia tua execrabilis,*
quia mundare te volui, & non es munda-
ta à sordibus tuis. *Pf. 38.*
Ezech. 24-13.

XXIII. Duos agricolæ, quibus ter-
ram fœundam reddant, habent mo-
dos, aut fimo, aut igne eam impin-
guant, terra igitur, quæ nec uno nec al-
tero modo fœunda redditur, est terra
maledicta. Talis quoque erit Anima
illa, quæ nec divinis beneficijs nec af-
flictionibus provocata fructum pro-
fert. Terra est, quæ ut inquit Aposto-
lus, nihil aliud quàm maledictionem
expectare potest, erit *Maledictio pro-*
xima. Tunc autem maledictio illa eam
obruet, quando judicaturus & puni-
turus eam, quam in illa videt sterilita-
tem, horribilem æternæ desolatio-
nis proferet sententiam. *Nunquam ex*
te fructus nascatur in æternum. A qua
Deus misericors nos liberet. Vos au-
tem, videre, quid tam adversitatis
quàm prosperitatis tempore facien-
dum vobis sit, ut utroque in statu suis
salutis vestræ, quam Deus in vobis
medijs licet differentibus intendit,
æquali animi conatu respondeatis.

DISCUR;

NERI
istianus